

Spis treści

Wstęp	VII
Wykaz skrótów	IX
1. Podstawy prawne i ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz sporządzania sprawozdań finansowych w jednostkach sektora finansów publicznych	1
1.1. Podstawy prawne	1
1.2. Ogólne zasady sporządzania sprawozdań finansowych za 2013 r.	3
1.3. Udostępnianie rocznego sprawozdania finansowego	5
1.4. Podpisanie rocznego sprawozdania finansowego	6
1.5. Przechowywanie rocznego sprawozdania finansowego	6
1.6. Odpowiedzialność za roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe	6
2. Księgi rachunkowe	9
2.1. Wymagania dla spełnienia poprawności ksiąg rachunkowych	9
2.2. Nadrzędne zasady rachunkowości	10
2.3. Zapisy w urządzeniach księgowych	13
2.4. Etapy zamykania ksiąg rachunkowych	14
2.5. Kompletność ksiąg rachunkowych	15
2.6. Wymogi w zakresie sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych i wewnętrznych uzgodnień ksiąg rachunkowych	16
2.7. Wstępne i ostateczne zamknięcie ksiąg rachunkowych oraz zapisy we wstępnie zamkniętych księgach rachunkowych	18
2.8. Przechowywanie oraz ochrona ksiąg rachunkowych, dokumentów i dowodów księgowych	24
2.9. Korekty błędnych zapisów w księgach rachunkowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych	27
2.9.1. Ogólne zasady dokonywania korekt, korekty dokonywane w ciągu roku budżetowego	27
2.9.2. Korygowanie błędów wykrytych po zakończeniu roku, w którym powstały	33
3. Koszty i przychody na przełomie roku obrotowego	37
3.1. Wpływ nadrzędnych zasad rachunkowości przy ujmowaniu kosztów i przychodów na przełomie roku	37
3.2. Rozliczenia międzyokresowe czynne i bierne	38
3.3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	44
4. Wycena bilansowa aktywów i pasywów w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	47
4.1. Wpływ zasad rachunkowości na wycenę składników majątkowych	47
4.2. Utrata wartości aktywów	49

4.3. Rezerwy	51
4.4. Zasady wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy	53
5. Zatwierdzanie sprawozdań finansowych	57
5.1. Procedura absolutoryjna	57
5.2. Moment przyjęcia sprawozdań finansowych	60
5.3. Dokumentowanie przyjęcia sprawozdań finansowych	62
6. Badanie przez biegłych rewidentów sprawozdań finansowych jednostek samorządu terytorialnego	63
6.1. Podstawy badania sprawozdań finansowych jednostek samorządu terytorialnego i zakres badania sprawozdania finansowego	63
6.2. Cel badania sprawozdań finansowych jednostek samorządu terytorialnego	65
6.3. Wybór biegłego rewidenta do badania sprawozdań finansowych jednostek samorządu terytorialnego	67
6.4. Dokumentacja z badania sprawozdania finansowego	70
6.5. Korzystanie przez biegłych rewidentów z ustaleń audytorów wewnętrznych	72
7. Środki unijne w sprawozdaniach finansowych za 2013 r.	75
8. Zasady ustalania wydatków niewygasających w jednostkach budżetu państwa i jednostkach samorządu terytorialnego	77
8.1. Zasady ogólne ustalania wydatków niewygasających w jednostkach budżetu państwa i jednostkach samorządu terytorialnego	77
8.2. Zasady ustalania wydatków niewygasających w jednostkach budżetu państwa	78
8.3. Zasady ustalania wydatków niewygasających w jednostkach samorządu terytorialnego	80
8.4. Środki pomocowe jako wydatki niewygasające	80
8.5. Schematy księgowe z wyjaśnieniami w zakresie wydatków niewygasających jednostek samorządu terytorialnego	81
9. Zasady dokonywania odpisów aktualizujących za 2013 r.	91
9.1. Ogólne zasady dokonywania odpisów aktualizujących	91
9.2. Zasady dokonywania odpisów aktualizujących rzeczowych składników majątku obrotowego	92
9.3. Zasady dokonywania odpisów aktualizujących należności	95
9.4. Zasady ewidencji odpisów aktualizujących należności	98
9.5. Wykazywanie odpisów aktualizujących należności w sprawozdawczości finansowej	102
10. Inwentaryzacja za 2013 r.	103
10.1. Zasady ogólne	103
Załącznik nr 1. Oświadczenie osoby materialnie odpowiedzialnej	110
Załącznik nr 2. Arkusz spisu z natury	112
Załącznik nr 3. Przykład zestawienia różnic inwentaryzacyjnych	113
Załącznik nr 4. Potwierdzenie salda należności	114
Załącznik nr 5. Protokół weryfikacji aktywów i pasywów	117
Załącznik nr 6. Protokół weryfikacji różnic inwentaryzacyjnych	120
10.2. Ewidencja księgowa różnic inwentaryzacyjnych	128
10.3. Kompensata nadwyżek i niedoborów inwentaryzacyjnych – przykład liczbowy	137
10.4. Ewidencja rozliczenia wyników inwentaryzacyjnych – przykład liczbowy	139
11. Zasady sporządzania bilansu z wykonania budżetu państwa, budżetu jednostki samorządu terytorialnego	143
11.1. Zasady ogólne	143
11.2. Operacje księgowe dotyczące zamknięcia ksiąg rachunkowych	145

11.3. Charakterystyka poszczególnych wierszy sprawozdania z wykonania budżetu	146
11.4. Sporządzanie bilansu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego – przykład liczbowy	151
12. Bilans jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego	155
12.1. Zagadnienia ogólne	155
12.2. Ewidencja księgową	157
12.3. Charakterystyka poszczególnych wierszy bilansu jednostek organizacyjnych	167
12.4. Przykład sporządzania bilansu jednostki budżetowej za 2013 r. urzędu JST	179
13. Rachunek zysków i strat jednostki (wariant porównawczy)	187
13.1. Zagadnienia ogólne	187
13.2. Charakterystyka poszczególnych wierszy rachunku zysków i strat	190
13.3. Przykład sporządzania rachunku zysków i strat w urzędzie JST za 2013 r.	208
14. Zestawienie zmian w funduszu jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego	217
14.1. Zagadnienia ogólne	217
14.2. Funkcjonowanie konta 800 „Fundusz jednostki”	218
14.3. Charakterystyka poszczególnych wierszy zestawienia zmian z funduszu jednostki	223
14.4. Przykład sporządzania zestawienia zmian w funduszu jednostki za 2013 r. w urzędach JST	228
15. Łączne sprawozdanie finansowe	233
15.1. Zagadnienia ogólne	233
15.2. Przykład sporządzania łącznych sprawozdań finansowych za 2013 r.	239
16. Skonsolidowany bilans jednostki samorządu terytorialnego	247
16.1. Zasady ogólne oraz podstawy prawne konsolidacji w sektorze finansów publicznych	247
16.2. Istota, pojęcia i zakres konsolidacji sprawozdań finansowych	249
16.2.1. Zasady wynikające z ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	249
16.2.2. Zwolnienia z obowiązku konsolidacji sprawozdań finansowych	253
16.2.3. Jednostki objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jednostki samorządu terytorialnego	254
16.2.4. Zasady wypełniania wzoru skonsolidowanego bilansu JST	256
16.3. Metody konsolidacji	257
16.3.1. Metoda konsolidacji pełnej	257
16.3.2. Metoda konsolidacji proporcjonalnej	263
16.3.3. Metoda praw własności	264
16.4. Konsolidacja w następnych okresach sprawozdawczych po pierwszym roku obowiązkowego sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego	266
16.5. Wyłączenie dywidendy	267
16.6. Przykład sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki samorządu terytorialnego na 31.12.2013 r.	268
Załącznik nr 7. Bilans z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego sporządzony na 31.12.2013 r.	270
Załącznik nr 8. Bilans samorządowej jednostki budżetowej A na 31.12.2013 r.	271
Załącznik nr 9. Bilans samorządowej jednostki budżetowej B na 31.12.2013 r.	273
Załącznik nr 10. Bilans samorządowego zakładu budżetowego na 31.12.2013 r.	276
Załącznik nr 11. Bilans samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej na 31.12.2013 r.	278

Załącznik nr 12. Bilans samorządowej instytucji kultury na 31.12.2013 r.	283
Załącznik nr 13. Arkusz konsolidacyjny bilansów jednostek sektora finansów publicznych	287
Załącznik nr 14. Arkusz konsolidacyjny na 31.12.2013 r. bilansów jednostek sektora finansów publicznych – metoda konsolidacji pełnej	292
Załącznik nr 15. Bilans spółki „A” na 31.12.2013 r.	296
Załącznik nr 16. Bilans spółki „B” na 31.12.2013 r.	300
Załącznik nr 17. Arkusz konsolidacji metodą pełną na 31.12.2013 r. – skorygowane bilanse jednostek sektora finansów publicznych i bilanse spółek zależnych	304
Załącznik nr 18. Arkusz konsolidacji metodą pełną na 31.12.2013 r. – jednostki sektora finansów publicznych i spółki zależne	309
Załącznik nr 19. Bilans związku jednostki samorządu terytorialnego sporządzony na 31.12.2013 r.	313
Załącznik nr 20. Arkusz konsolidacji – jednostki sektora finansów publicznych i spółki zależne obejmowane metodą konsolidacji pełnej oraz związek JST konsolidowany metodą konsolidacji proporcjonalnej, sporządzony na 31.12.2013 r.	318
Załącznik nr 21. Bilans spółki C sporządzony na 31.12.2013 r.	321
Załącznik nr 22. Arkusz konsolidacyjny na 31.12.2013 r., obejmujący wszystkie jednostki ujmowane w skonsolidowanym bilansie	326